

Dosarul nr. 2ra-86/23
2-21122360-01-2ra-19012023

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: S. Cușnir
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: A. Pohopol, V. Mihaila, R. pulbere

ÎNCHEIERE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Alexandru Savva în numele și interesele lui Ion Bobeica și a recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bobeica împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 16 august 2021, Ion Bobeica a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, solicitând încasarea din contul Statului Republica Moldova, de la bugetul de stat gestionat de Ministerul Finanțelor prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul în beneficiul său, a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat estimat în sumă de 300 000 lei, cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală în cadrul cauzei penale nr.2017970046, precum și, compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu intentarea prezentului proces civil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 21 iulie 2017, în cadrul cauzei penale nr. 2017970046, a fost recunoscut în calitate de bănuț în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal. În perioada de timp 21 iulie 2017 – 5 februarie 2021, a fost urmărit penal, fiindu-i învinuită săvârșirea unei infracțiuni grave și, pledând ca fiind nevinovat de pretinsa faptă ilicită imputată, în cel mai detaliat mod, a expus circumstanțele care îi erau cunoscute. Din momentul audierii sale în calitate de bănuț, a negat tot timpul participarea sa la săvârșirea infracțiunii imputate, colaborând cu organul de anchetă întru stabilirea corectă a circumstanțelor cauzei.

Reclamantul a menționat că la 21 iunie 2019 a fost emisă decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-793/19, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de către Primăria orașului Vatra și Consiliul orășenesc Vatra împotriva lui Efim Roșca, Tamarei Roșca, Rodicăi Roșca, lui Pavel Musteața și Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, intervenienți accesorii notarii publici Alexandru Stahurschi, Ana Patlavschi, Maria Stog și Olga Kiseliova cu privire la declararea nulității actelor juridice (a titlului de autentificare a dreptului 2 deținătorului de teren nr. 0122104.903 din 08.02.2008 ș.a.) și radierea dreptului de proprietate ca fiind neîntemeiată.

Imediat ce a intrat în posesia deciziei, a prezentat-o organului de urmărire penală.

Prin decizia indicată, a fost stabilit irevocabil, cu valoare de lucru judecat, legalitatea actelor și acțiunilor de care a continuat, însă, să fie învinuit în cadrul cauzei penale nr. 2017970046.

La 5 februarie 2021, în cadrul cauzei penale nr.2017970046, i-a fost înaintată o nouă învinuire, fiindu-i încriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța Procuraturii Chișinău (oficiul Buiucani) din 30 iunie 2021, a fost dispusă scoaterea sa de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale, pe motivul lipsei elementelor infracțiunii.

A invocat că actele și acțiunile ilegale ale OUP și ale procuraturii, constau în depășirea cadrului legal, circumstanță manifestată, în special, prin indicarea directă și implicită prin ordonanța OUP a CNA din 21 iulie 2017 a faptului că Bobeica Ion a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal. În rezultatul acțiunilor organelor de drept, dânsul a avut de suferit mult din punct de vedere psihologic.

De altfel, printre blocajele emoționale care au influențat sănătatea psihologică și care își produc în continuare efectul, sunt stresul, nervozitatea, bulversarea interioară și neliniștea, anxietate cauzată de incertitudinea creată de organele de drept, suferințe psihice, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, descurajare, limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de satisfacții spirituale și materiale, disconfort psihologic, dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate de reprezentanții organelor de drept a legislației în vigoare.

Astfel, Ion Bobeica consideră că este îndreptățit la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală.

Prin hotărârea din 21 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bobeica împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Ion Bobeica, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală suma de 60 000 lei și suma de 7 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate la examinarea prezentei cauze.

În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, Ion Bobeica și Ministerului Justiției au declarat apel împotriva hotărârii din 21 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarat de Ion Bobeica și Ministerului Justiției și s-a menținut hotărârea din 21 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivare, Colegiul instanței de apel a conchis că reclamantul dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului suportat în cadrul procesului penal or, acesta prin ordonanța procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Buiucani, Vozian Dorin, din 30 iunie 2021, a fost scos de sub urmărire penală în cadrul cauzei penale cu nr. 20177970046, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, adică a fost repus în drepturi.

A menționat că aflarea reclamantului sub incidența procedurilor penale cu statut bănuț și învinuit, cu scoaterea ulterioară a acestuia de sub urmărire penală, echivalează cu tragerea ilegală la răspundere penală și obligă implicit răspunderea Statului pentru lezarea drepturilor și libertăților fundamentale ale acestuia.

Din acest motiv, instanța de apel a conchis că suma de 60 000 lei dispusă spre încasare de către instanța de fond reprezintă o sumă rezonabilă și suficientă pentru compensarea pagubelor de ordin moral, această despăgubire corespunzând și criteriilor de despăgubire stabilite de CtEDO.

La 16 noiembrie 2022, prin intermediul poștei terestre, avocatul Alexandru Savva, în interesele lui Ion Bobeica, a declarat recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei și a hotărârii în partea respingerii pretențiilor, cu emiterea unei hotărâri noi în această parte, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, reprezentantul recurentului Ion Bobeica, avocatul Alexandru Savva, a invocat că instanța de fond și de apel nu au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și au încălcat normele de drept material și de drept procedural.

Consideră că, cuantumul prejudiciului moral stabilit este vădit disproporțional cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare, cât în cauzele naționale cu circumstanțe similare.

Ulterior, la 13 ianuarie 2023, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei și a hotărârii, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral, ca nefondată.

În motivarea recursului, a invocat că decizia și hotărârea sunt neîntemeiate și pasibile casării, în temeiul prevederilor art. 432 alin. alin. (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Colegiul reține că decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților la 12 ianuarie 2023, prin intermediul poștei terestre (vol. I, f.d.232). Însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurenți lipsește.

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursurile au fost declarate în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru cunoștință intimaților cererile de recurs, informându-i despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței. Însă, până la data examinării admisibilității recursului, referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs depuse nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele acestora sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza

Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de avocatul Alexandru Savva în numele și interesele lui Ion Bobeica și recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de avocatul Alexandru Savva în numele și interesele lui Ion Bobeica și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh